

Öğretmen Adaylarının Seçiminde Uygulanan Mülakat Sınavının Geçerlik ve Güvenirliği: KKTC Örneği

The Validity and Reliability of the Interview Exam Administered in Selection of Teacher Candidates: TRNC Case

Hasan ÖZDER*

Atatürk Öğretmen Akademisi

Öz

Bu araştırmanın temel amacı, Atatürk Öğretmen Akademisi 2009-2010 öğretim yılı giriş sınavında uygulanan mülakat sınavının geçerlik ve güvenilirliğinin ne düzeyde olduğunu belirlemektir. Atatürk Öğretmen Akademisi yazılı giriş sınavında başarılı olup mülakata alınan 40 kişi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Sonuç olarak, beş puanlayıcının verdikleri puanların güvenilirliği yüksek bulunmuş; ayrıca, beş puanlayıcının öğretmen adaylarına verdikleri puanların, bir puanlayıcının verdiği puana göre daha güvenilir olduğu belirlenmiştir. Mülakatta ölçülen "dil" ve "genel kültür" boyutlarının geçerliği yüksek bulunurken "kendini tanıma", "hobi" ve "öğretmenlik mesleğine yönelik tutum" boyutlarının geçerliği ise oldukça düşük bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen adaylarının seçimi, mülakat sınavı, geçerlik, güvenilirlik.

Abstract

The purpose of this research study is to determine the level of validity and reliability of the interview-based entrance exam administered in 2009-2010 academic year at Ataturk Teacher Academy. The study group consisted of 40 persons chosen among those who were successful at Ataturk Teacher Academy's written entrance exam. The reliability of the scores given to teacher candidates by all five graders was high. In addition, it was also determined that the reliability of the scores given to teacher candidates by all five graders was higher than that of a single grader. The validity of the scores given by all five graders in dimensions of "language" and "general knowledge" was at an acceptable level whereas the validity of the scores in dimensions of "self-introduction," "hobbies," and "attitudes towards teaching profession" was found to be low.

Keywords: Selection of teachers candidates, interview exam, validity, reliability.

Summary

Affective qualities stand out impressively in an effective teacher. In this respect, personal qualities of the teacher have great importance. However, teacher training programs accept students on the basis of the scores received from standardized exams measuring cognitive behaviors. This is, however, a precarious situation because studies to this day show that academic knowledge of teacher candidates alone is a weak predictor of success in teaching. Many research findings reveal that the in-class performance of teacher candidates is affected by variables such as verbal expression skills, personal qualities and leadership skills as well as affective and psychomotor dimensions. The degree to which using interview exams in teacher training programs are successful can also be determined. In this respect, this practice in Turkish Republic of Northern Cyprus can also set an example for other countries. It is important to determine whether or not the much debated and longstanding interview exam at Ataturk Teacher Academy (ATA) is valid and reliable. Moreover, it is also important to establish whether or not the interview exam is

* Yrd. Doç. Dr. Hasan ÖZDER, Atatürk Öğretmen Akademisi, hasan.ozder@aoa.edu.tr

necessary for selecting teacher candidates.

The statement of the problem and sub-problems of the research were determined as follows:

1. What is the level of reliability and validity of the interview exam administered in 2009-2010 academic year at Ataturk Teacher Academy?
2. What is the level of scores received by teacher candidates for each dimension of the interview exam?
3. What is the level of consistency of the scores given by the graders of the interview committee?
4. What is the validity level of the scores given by the graders of the interview committee?

The data consists of the interview exam scores of the 40 teacher candidates who registered at ATA in 2009-2010 academic year, their success in some of the courses they took in 2010-2011 academic year (Turkish 2: Verbal Expression, Cypriot Turkish Culture 1 and 2, History of Cyprus, Ataturk 's Principles and Reforms), the number of social activities they were actively involved in at ATA, and the scores they received from the *Attitudes towards the Teaching Profession Scale*. Each teacher candidate was graded on their interview exam by five graders based on a 5-point Likert Scale scoring sheet filled out by the candidates. Each teacher candidate were graded over a total of 6 points consisting of language, self-introduction, general knowledge, hobbies, attitude towards profession, and overall score. In this calculation, the scores given by five graders for a single dimension were added together and were dived by 5. In this respect, the maximum score that a candidate can receive on a single dimension was 5 and the lowest was 1. In calculating the total score, scores for all five dimensions were added together. In this situation, the highest possible total score is 125 and the lowest is 5.

For the determination of the validity of the interview exam, the study looked at the measurement validity of the exam. The scales regarding the five dimensions of the exam that were dealt as can be seen in Table 3. The correlation of the five dimensions of the exam with the scales used was determined Pearson Product-Moment correlation technique.

There were two different methods used in determining the reliability of the interview exam. In order to determine Fleiss's Kappa coefficient and the reliability among graders of the scores given to teacher candidates at the interview exam, the study used Hoyt's reliability estimation (G coefficient) based on variant analysis. In each estimation, the reliability coefficient of a single grader and also all five graders was calculated. According to research results, the interview exam scores of the teacher candidates who were successful in ATA's written entrance exam in 2009-2010 academic year were found to be quite high. The teacher candidates received highest scores in dimensions of "self-introduction", "language", and "attitude towards teaching profession." They received lowest scores in dimensions of "hobby" and "general knowledge."

The reliability of the scores given to teacher candidates by all five graders was high. In addition, it was also determined that the reliability of the scores given to teacher candidates by all five graders was higher than that of a single grader. The validity of the scores given by all five graders in dimensions of "language" and "general knowledge" was at a good level whereas the validity of the scores in dimensions of "self-introduction," "hobby," and "attitude towards teaching profession" was found to be low. In accordance with these findings, "self-introduction," "hobby," and "attitude towards teaching profession" dimensions of teacher candidates at ATA must be carefully analyzed and determined. In this respect, in order for these variables to be measured, sub-dimensions of each dimension must be determined and a detailed study of the particular questions to measure these and how they will be graded must be carried out.

Giriş

Öğretmen yetiştirme çok boyutlu ve sistematik bir süreçtir. Öğretmen adaylarının seçilmesi, hizmet öncesi ve hizmetçi eğitimleri öğretmen yetiştirmenin temel boyutlarıdır. Bu boyutlar

birbirlerini etkileyen dinamik bir bütün halindedirler. Öğretmen adaylarının seçimi diğer boyutları en çok etkileyen faktördür. Nitelikli öğretmen adaylarının seçilmesi ile öğretmen yetiştiren kurumlarda verilecek olan eğitimin de niteliği artacaktır. Avrupa Birliği'nde öğretmen yetiştirme ile ilgili yapılan çalışmalar "Green Paper on Teacher Education in Europe" adlı çalışmada sunulmuştur (Buchberger ve diğerleri, 2000). Bu çalışmada üzerinde durulan önemli noktalardan biri "Üstün nitelikli ve kendini işine adanmış öğretmenler yetiştirmek" olmuştur. Öğretmen yetiştiren kurumlara öğretmenlik mesleğini seven ve isteyen adayların seçilmesi, nitelikli öğretmen yetiştirmenin ilk adımıdır; çünkü, öğretmenlik, meslek ve konu alanı ile ilgili bilgilerin yanı sıra sabır, sürekli çalışma ve kendini yenileme gerektiren bir meslektir (Çelenk, 1988: 41).

Etkili bir öğretilerde daha çok duyuşsal boyuttaki nitelikler öne çıkmaktadır (Fajet ve diğerleri, 2005; Ok, 1991; Özder, 1992). İdeal öğretmen sağlıklı, çalışkan, özyönetimli, yaratıcı ve dışa dönük olarak tanımlanmaktadır (Kivinen ve Rinne, 1995). Bu bağlamda öğretmenlerin kişilik özellikleri önemli bir yere sahiptir (Çakmak, 2009; Sherman ve Blackman 1975; Murray, 1983 ; Good and Brophy, 1997; Kızıltepe, 2002; Senemoğlu, 2001). Fakat, bugün birçok öğretmen yetiştirme programına sadece bilişsel davranışları ölçen sınavlardan elde edilen puanlara göre öğrenci alınmaktadır (Haberman ve Post, 1998; YÖK, 2007). Oysa bu oldukça sakıncalı bir durumdur; çünkü, yapılan araştırmalar öğretmen adaylarının sadece akademik bilgilerinin öğretmenlikte başarıyı kestirmede düşük bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır (Beswick, 1990; Baskin, Ross ve Smith, 1996; Mikitovics ve Crehan, 2002; Olstad, Beal ve Marrett, 1987; Riggs ve Riggs, 1990; Salzman, 1991; Vaughn ve diğerleri, 2000). Hatta, Erçoşkun ve Nalçacı (2009) sınıf öğretmenliği adaylarının ÖSS başarıları ile akademik başarıları arasında negatif bir ilişkinin olduğunu bulmuşlardır. Öğretmenlerin sınıfıçi performanslarını etkileyen önemli değişkenlerin sözel anlatım becerisi, kişilik özellikleri ve liderlik becerileri gibi duyuşsal ve psikomotor boyutları kapsayan değişkenlerin olduğu söylenebilir (Shechtman, 1992). Byrnes, Kiger ve Shechtman (2003) öğretmen adaylarının psikomotor ve duyuşsal davranışlarının ölçülmesini temele alan grup odaklı değerlendirme mülakatından aldıkları puanların, sınıfıçi öğretim performanslarını akademik ölçütlerden daha iyi kestirdiğini bulmuşlardır. Bu bağlamda öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programlarına girişte psikomotor ve duyuşsal davranışlarının ölçülmesi şarttır. Kişisel ve grup mülakatları birçok önemli alanda adayın becerilerini belirlemede etkili bir yol olabilir (Shechtman ve Godfried, 1993). Demirel (1992) öğretmen yetiştirmeyi sistem yaklaşımına göre ele almakta ve sistemin girdisi olan öğretmen adaylarının duyuşsal ve psikomotor giriş davranışlarının mülakat teknikleri ile ölçülmesini önermektedir. Mülakatlar uzun zamandır personel seçiminde kullanılan başlıca yöntem olmuştur. Özellikle yapılandırılmış mülakat yönteminin informal işlemlerden daha iyi olduğu ancak mülakatta kullanılacak puanlamanın dikkatli araştırma sonuçları ile geliştirilmesi gerektiği belirtilmektedir (Muller, 1981; Pellicer, 1981).

Mülakat tekniği bazı ülkedeki öğretmen yetiştirme sistemlerinde kullanılmaktadır. ABD'de eyaletten eyalete farklılıklar olmasına rağmen bireysel ve grup mülakatlarının giriş sınavında kullanılması birçok programda uygulanmaktadır (George ve Kathryne, 1996). New Jersey'de Montclair State Üniversitesi'nde öğretmen adayları sekiz değişken açısından yeterli bulunduktan sonra eğitim fakültesine alınmaktadırlar. Bu değişkenler öğretmen adaylarının konu alanı bilgisi, öğretme sorumluluğu, kişisel nitelikler, yazılı iletişim, sözlü iletişim ve mülakat heyetinin genel kişisel ve mesleki yargılarını kapsamaktadır. Bu sekiz değişkenin ölçülmesi, bireysel mülakat tekniği ve yazılı sınav ile yapılmaktadır (Jacobowitz, Delorenzo ve Adirim, 2000). İngiltere'de eğitim fakültelerine öğrenci seçimi yapılırken öğrenciler mülakata alınır. Bu mülakatta öğrencilerin fiziksel ve zihinsel olarak öğretmenlik mesleğine uygun olup olmadıklarına karar verilir. Ayrıca adayın öğretmenlik mesleğini yapmaya engel olacak bir sabıkasının olup olmadığı kontrol edilir. 1989'dan bu yana öğrenci seçim sürecinde deneyimli öğretmenler de jüri üyesi olarak görev yapmaktadır (Eurydice, 2006).

Türkiye’de Öğretmen Adaylarının Seçilmesi

Türkiye’de öğretmen yetiştirme sistemi sıkça tartışılmakta ve düzenlenmektedir. Türkiye’de öğretmenliğe giriş, merkezi bir sınavla yapılmaktadır. Öğrenci seçimi 1981 yılında kurulan YÖK’ün bir alt kuruluşu olan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)’nin yapmakta olduğu ÖSS ile yapılmaktadır. Resim, müzik beden eğitimi öğretmenliği alanlarına girişte, ÖSS’de belli bir başarı gösterenler ayrıca özel yetenek sınavına alınmaktadır. Bu alanlar dışında, öğretmen adayı seçiminde tek ölçüt ÖSS sonuçları ve öğrencilerin tercihleridir. ÖSS Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler, Türkçe-Matematik ve Yabancı Dil olmak üzere dört alanda gerçekleştirilir. Öğrencilerin ortaöğretim başarı puanları da sınav başarılarını etkilemektedir. Giriş sınavı çokça eleştirilmektedir (Özsoy ve Ünal, 2010). Mülakat sınavının öğretmen adaylarının seçiminde kullanılması, öğretmenler, öğretmen adayları ve öğretim elemanları tarafından önerilmektedir (Okçabol, 2004; Senemoğlu, 2003; Türkoğlu, 1988; Bayrak; 1990). Olumsuz kişisel özelliklere sahip olanları, öğretmenlik mesleği (özellikle ilköğretim alanları) dışında tutacak bir süreç oluşturulmamıştır (Okçabol, 2005: 258). Nitekim 17. Milli Eğitim Şûrası’nda “Öğretmen adaylarının seçiminde akademik başarının yanı sıra öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği kişisel niteliklerin ölçülmesine ve değerlendirmesine yönelik mekanizmalar oluşturulmalı, bu kapsamda, öğretmenlik programlarına girişteki seçme süreci yeniden gözden geçirilmelidir” (Milli Eğitim Bakanlığı, 2010) kararı alınmıştır.

AÖA Giriş Sınavı

Atatürk Öğretmen Akademisi’nde eğitim dört yıllık olup KKTC’de sınıf öğretmeni ve okulöncesi öğretmeni yetiştiren bir kurumdur. KKTC’de sınıf öğretmeni veya okulöncesi öğretmeni olmak için AÖA’dan mezun olmak şarttır (Öğretmenler Yasası, 1986: madde 16). AÖA her yıl giriş sınavı ile öğretmen adaylarını seçmektedir. AÖA’da sadece Öğretmenlik Meslek Eğitimi Bölümü adı altında bir bölüm bulunmaktadır. Söz konusu bölüm altında ise sınıf öğretmenliği ve okulöncesi öğretmenliği programları uygulanmaktadır. Bu programların dersleri YÖK’ün öngördüğü programlara paralel olarak düzenlenmiştir. Sınıf öğretmenliği programı (SÖP) 163, okulöncesi öğretmenliği programı (OÖP) ise 168 krediyi kapsamaktadır.

Atatürk Öğretmen Akademisi öğrenci seçimi yazılı ve sözlü sınavlarla yapılmaktadır.

Bu bağlamda elde edilen puanın Türkiye’de ÖSS’de elde edilen Eşit Ağırlık puanı niteliğinde olduğu ileri sürülebilir. Yazılı sınavda başarılı olan adaylar, daha sonra sözlü sınava alınmakta ve öğretmenlikle ilgili tutum ve davranışları belli kriterlere göre ölçülmektedir (Atatürk Öğretmen Akademisi, Giriş Sınavları ve Mülakat Tüzüğü, 2000). Mülakat (görüşme) şeklinde yapılan sözlü sınav sırasında adayın öğretmenliğe yönelik tutumları, belli başlı sorularla ölçülmeye çalışılmaktadır. Seçilen öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları oldukça yüksek düzeydedir (Özder, Konedralı ve Zeki, 2010).

Yönetim Kurulu, mülakatı gerçekleştirmek üzere Akademi Başkanı’nın ya da yerine görevlendireceği kişinin başkanlığında beş kişiden oluşan bir mülakat heyeti oluşturur. Heyette yer alacak üyeler, tarafsız ve deneyimli eğitim-öğretim elemanı olmak üzere Başkanlıkça Yönetim Kurulu’na önerilir. (Atatürk Öğretmen Akademisi, Giriş Sınavları ve Mülakat Tüzüğü, 2000). Her adayın mülakat puanı, Mülakat Değerlendirme Formu’nda yer alan dil, mesleğe karşı tutum, hobiler, genel kültür ve kendini tanıtmaya boyutlarında mülakat heyeti üyelerince 1 ile 5 arasındaki bir tam sayıyla puanlanması sonucunda tüm üyelerin verdiği puanların ortalamaları alınarak hesaplanır (Atatürk Öğretmen Akademisi, Giriş Sınavları ve Mülakat Yönetmeliği, 2009).

Araştırmanın Önemi

Her sınav objektif yollarla puanlanabilmelidir. Objektiflik, bütün puanlayıcıların aynı cevaba aynı puanı vermesi anlamına gelir. Ölçme sonuçlarının objektifliği arttıkça güvenilirliği de artar. Çünkü, objektif yöntemlerle puanlanamayan sınavların sonuçlarında puanlayıcı hataları bulunur (Turgut ve Baykul, 2010: 130). Geçerlik ise ölçme aracının

veya yöntemin ölçülmek istenen özelliği başkaları ile karıştırmadan ölçmesidir (Özçelik, 2010:151). Öğretmen adaylarının seçilmesinde mülakat sınavının güvenilirliği ve geçerliğinin yüksek olması, nitelikli öğretmen yetiştirmede atılan ilk adımdır. Bu bağlamda AÖA'da öğretmen adaylarının seçilmesinde uygulanan mülakat sınavının ne derece güvenilir ve geçerli olduğunun belirlenmesi önemlidir. Öğretmen adaylarına beş boyuta ilişkin verilen puanların incelenmesi, bugüne kadar seçilen öğretmen adaylarının ne kadar iyi bir yöntemle seçildiğini de ortaya koyacaktır. Yıllardır uygulanan bu sınav yönteminin değerlendirilmesi kaçınılmazdır. Bu bağlamda, eldeki çalışma bu alanda bir ilk olma özelliğini taşımaktadır. Öğretmen yetiştirme programlarında mülakat sınavının kullanılmasının ne derece başarılı olduğu da belirlenebilir. Bu bağlamda KKTC'deki bu uygulama diğer ülkelerdeki öğretmen adaylarının seçim sistemlerine de örnek olabilir. Ayrıca öğretmen adaylarının seçiminde mülakat sınavının gerekli olup olmadığını ortaya koymak da önemlidir.

Problem Cümlesi

Atatürk Öğretmen Akademisi 2009-2010 öğretim yılı giriş sınavında uygulanan mülakat sınavının güvenilirliği ve geçerliği ne düzeydedir?

1. Mülakat sınavı sonucunda öğretmen adaylarının her bir boyuta ilişkin aldıkları puanlar ne düzeydedir?
2. Mülakat heyetinde yer alan puanlayıcıların verdikleri puanların tutarlılıkları ne düzeydedir?
3. Mülakat heyetinde yer alan puanlayıcıların verdikleri puanların geçerlik düzeyleri nedir?

Yöntem

Eldeki çalışma AÖA 2009-2010 öğretim yılı giriş sınavında yapılan mülakat sınavına katılan 40 kişiye ilişkin 5 puanlayıcının verdiği puanların güvenilirlik ve geçerliğini belirlemek üzere yapılmıştır. Bu nedenle araştırma betimsel bir nitelik taşımaktadır.

Çalışma Grubu

2009-2010 öğretim yılı AÖA giriş sınavına 467 kişi başvurmuştur. AÖA yazılı giriş sınavında Yönetim Kurulu'nun belirlediği kontenjana göre başarılı olup mülakata alınan 40 kişi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri 2009-2010 öğretim yılında AÖA'ya kayıt yapan 40 öğretmen adayının mülakat sınavı puanları, 2009-2010 ve 2010-2011 öğretim yıllarında aldıkları bazı derslerdeki (Türkçe 2: Sözlü Anlatım, Kıbrıs Türk Kültürü 1 ve 2 , Kıbrıs Tarihi, Atatürk İlke ve Devrimleri) başarıları, AÖA'da aktif olarak katıldıkları sosyal faaliyetlerin sayısı ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYT)'den aldıkları puanlar araştırmanın verilerini oluşturmaktadır.

*Mülakat Puanları:*AÖA yazılı sınavında başarılı olan 40 adayın mülakat puanları Form 1'de görülen formun 5 puanlayıcı tarafından bağımsız doldurulması ile elde edilmiştir. Mülakat heyetinde yer alan 5 puanlayıcı her bir öğretmen adayını 5 boyuta ilişkin puanlamışlardır. Puanlayıcılar spontane gelişen sohbet sonucunda Form 1'i doldürmüşlardır. Her puanlayıcı puanlamayı bağımsız olarak yapmıştır. Mülakat Formu, 5 boyuta ilişkin 5'li Likert tipinde bir rubric özelliğindedir. Her bir aday mülakata alındıktan sonra 5 puanlayıcının toplam puanları alınıp 5'e bölünmektedir. Bu durumda bir öğretmen adayının alabileceği en yüksek puan 25, en düşük ise 5'tir.

Tablo 1.

AÖA Giriş Sınavında Uygulanan Mülakatta Kullanılan Puanlama Cetveli

Öğretmen Adayı	Kendini Tanıtma					Dil					Genel Kültür					Hobiler					Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1.																									
2.																									
.																									
.																									

Mülakata alınan 40 öğretmen adayının her birine ilişkin 5 puanlayıcının doldurdukları mülakat formları (Tablo 1), bir başka deyişle öğretmen adaylarına ilişkin doldurulan 200 mülakat formu AÖA Öğrenci İşleri'nden elde edilmiştir. AÖA mülakat sınavında ölçülen boyutların amaçları ve öğretmen adayından istenilenler Tablo 2'de görülebilir.

Tablo 2.

AÖA Mülakat Sınavında Ölçülen Boyutların Amaçları ve Öğretmen Adayından İstenilenler

Boyut	Amaç	Öğretmen Adayından İstenilen
Kendini Tanıtma	Temel amaç sözlü anlatım becerisinin ölçülmesidir.	Öğretmen adayının kendini tanıtması istenir.
Dil	Okuma becerisi, kekeme, pelteklik gibi bozuklukların belirlenmesi.	Öğretmen adayının yaklaşık 200 kelimelik metni sesli okuması istenir.
Hobiler	Sosyal faaliyetlerdeki katılımı, öğretmen adayının sosyal yönünü belirlemek.	Katıldığı kültürel, spor vb. etkinlikleri ne düzeyde yaptığı konusunda bilgi vermesi istenir.
Genel Kültür	Ülkesini ve dünyayı tanıyıp tanımadığı ölçülür. KKTC'de ve dünyada meydana gelen güncel olaylardan haberdar olup olmadığını ölçmek.	KKTC'ye ilişkin sosyal, kültürel, coğrafik, siyasal ve ekonomik özellikler sorulur. Ayrıca güncel haberler sorulur. Örnek: KKTC'nin en batısında yer alan yerleşim yerinin adı nedir?
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	Öğretmenlik mesleğini sevip sevmediği ölçülür.	Çocukları sevip sevmediği, sabırlı olup olmadığı gibi sorular sorulur. Neden öğretmen olmak istediği sorulur.

Akademik Başarı Puanları: Öğretmen adaylarının akademik başarıları AÖA Öğrenci İşleri'nden elde edilmiştir. AÖA yazılı sınavında başarılı olan ve mülakata alınan 40 öğretmen adayları mülakat sınavında da başarılı olmuş ve 2009-2010 öğretim yılında AÖA'ya kesin kayıt yaptırmışlardır. 2009-2010 öğretim yılında AÖA'da öğrenime başlayan hem okulöncesi hem de sınıf öğretmenliği programlarındaki öğretmen adaylarının 1. Sınıf akademik başarıları araştırma kapsamına alınmıştır. Mülakatta yer alan Dil, Kendini Tanıtma ve Genel Kültür boyutlarına ilişkin yordama geçerliğinin hesaplanması için Tablo 3'te görülen derslerin başarıları ölçüt olarak alınmıştır. Dil ve Kendini Tanıtma boyutu için Türkçe 2: Sözlü Anlatım becerisi dersindeki başarıları Genel Kültür boyutu için ise KTK-1, KTK-2, Kıbrıs Tarihi, Atatürk İlke ve Devrimleri ve Coğrafya derslerindeki başarıları ölçüt olarak alınmıştır.

AÖA'daki Sosyal Faaliyetlere Aktif Katılımı: Mülakatta yer alan hobiler boyutunun geçerliğini belirlemek için öğretmen adaylarının 1.5 yıl boyunca AÖA'da katıldıkları sosyal etkinlikler belirlenmiştir. Bu belirleme bir forum ile yapılmıştır. Öğretmen adaylarının hangi etkinliklere aktif olarak katıldıkları sorulmuştur.

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum (ÖMYT) Ölçeği: Araştırmada verileri toplamak için Erkuş, Sanlı, Bağlı ve Güven (2000, 27-33) tarafından geliştirilen "Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. 23 maddeden oluşan ölçeğin 10 maddesi olumlu, 13 maddesi olumsuzdur. Tutumlar, "tamamen uygun, uygun, kararsızım, uygun değil ve hiç uygun değil" şeklinde beşli Likert tipinde derecelendirilmiştir. Olumlu maddeler, bu dereceye göre sırasıyla 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde

puanlandırılmıştır. Olumsuz maddelerde ise tam tersi bir puanlama yapılmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 23, en yüksek puan ise 115'tir. Ölçeğin güvenirlik kat sayısı 0.99'dur (Erkuş ve diğ., 2000: 27-33).

Özder ve arkadaşları (2010) ise söz konusu ölçeğin Cronbach Alpha (α) güvenirlik katsayısını 0.95 olarak bulunmuştur. Yapılan Varimax faktör analizine göre ise 1. faktör toplam varyansın %50.50'sini açıklamaktadır. Likert ölçekleme tekniğinde en önemli husus tek boyutluluktur. Diğer bir deyişle bütün maddelerin aynı özelliği ölçmesi gerekir. Tek faktörlü ölçeklerde açıklanan varyansın %30 ve daha fazla olması yeterli görülebilir (Büyüköztürk, 2003: 119). Bu nedenle ölçeğin tek boyutlu olduğu ileri sürülebilir.

Verilerin Analizi

Mülakat Sınavı Puanlarının Belirlenmesi: Mülakat sınavında beş puanlayıcının her bir öğretmen adayını beş boyuta ilişkin beşli Likert tipinde bir puanlama cetvelini (Form-1) doldurmaları ile puanlamışlardır. Her öğretmen adayının dil, kendini tanıma, genel kültür, hobiler, mesleğe karşı tutum ve toplam puan olmak üzere 6 puanı hesaplanmıştır. Bu hesaplamada beş puanlayıcının bir boyuta ilişkin verdiği puanlar toplanmış ve beşe bölünmüştür. Bu bağlamda öğretmen adaylarının bir boyuta ilişkin alabilecekleri en yüksek puan 5 iken en düşük ise 1'dir. Toplam puanın hesaplanmasında ise beş boyuta ilişkin bulunan puanlar toplanmıştır. Bu durumda toplam puanın en yüksek olabilecek değeri 125, en düşük ise 5'tir.

Mülakat Sınavının Geçerliliği: Mülakat sınavının geçerliğinin belirlenmesinde sınavın ölçüt geçerliliğine bakılmıştır. Mülakatta yer alan beş boyuta ilişkin ele alınan ölçütler Tablo 3'te görülebilir. Mülakattaki beş boyutun belirlenen ölçütlerle korelasyonu Pearson Momentler Çarpım Korelasyon tekniği ile belirlenmiştir.

Tablo 3.

Mülakat Sınavında Yer Alan Boyutların Geçerliğini Belirlemek İçin Alınan Ölçütler

Boyut	Ölçüt
Dil	Türkçe 2: sözlü anlatım dersindeki başarı
Kendini Tanıtma	Türkçe 2: sözlü anlatım dersindeki başarı
Genel Kültür	Kıbrıs Türk Kültürü 1, Kıbrıs Türk Kültürü 2, Kıbrıs Tarihi, Atatürk İlke ve Devrimleri
Hobiler	AÖA'da aktif olarak katıldıkları etkinlikler
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum (ÖMYT)	ÖMYT Ölçeği'nden elde edilen puanlar

Tablo 3'ten de anlaşılacağı üzere "Kendini Tanıtma" ve "Dil" boyutları için Türkçe 2: Sözlü Anlatım dersindeki başarı, "Genel Kültür" boyutu için Kıbrıs Türk Kültürü 1, Kıbrıs Türk Kültürü 2, Kıbrıs Tarihi, Atatürk İlke ve Devrimleri derslerindeki başarı ortalamaları, "Hobi" boyutu için AÖA'da aktif olarak katıldıkları etkinliklerin sayısı ve "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum" için ise ÖMYT Ölçeği'nden aldıkları puanlar ölçüt olarak alınmıştır.

Mülakat Sınavının Güvenirliğinin Belirlenmesi

Mülakat sınavının güvenirliğinin belirlenmesinde iki farklı yöntem kullanılmıştır.

Eldeki araştırmada mülakat sınavında yer alan 5 puanlayıcının sınava katılan öğretmen adaylarına verdikleri puanların güvenirliğinin belirlenmesi için hem Klasik Test Kuramı (KTK)'ndan hem de Genellenabilirlik Kuramı (GK)'ndan yararlanılmıştır. Klasik Test Kuramı'nda güvenirlik katsayısı, gerçek puan varyansının gözlenen puan varyansına oranı olarak tanımlanır (Güler ve Gelbal, 2010: 992). Genellenebilirlik Kuramı, ölçme sonuçlarının güvenirliğinin belirlenmesini, güvenilir gözlemlerin tasarımını, araştırılmasını ve kavramsallaştırılmasını sağlayan istatistiksel bir kuramdır (Güler ve Gelbal, 2010: 995).

Türkiye’de Klasik Test Kuramı ve Genellenebilirlik Kuramı’nın kullanılması ile elde edilen güvenilirlik katsayılarındaki tutarlılığı araştıran az sayıda araştırma yapılmıştır (Güler, 2008; Güler, 2011; Yelboğa, 2007,). Her iki araştırmada da hem Klasik Test Kuramı ile hem de Genellenebilirlik Kuramı’nın kullanılması ile elde edilen güvenilirlik katsayılarının tutarlı olduğu bulunmuştur.

Yöntem-1: Araştırmada elde edilen mülakat sınav sonuçlarının güvenilirliği belirlemek için 5 puanlayıcının puanlarının uyuşmasına bakılmıştır. Bu amaçla Fleiss’in Kappa katsayısı kullanılmıştır (Fleiss, 1971). Söz konusu işlemler <http://justusrandolph.net/kappa/> adresinden yararlanılarak yapılmıştır. Fleiss’in kappa katsayısı ikiden fazla sabit sayıda puanlayıcı arasındaki karşılaştırmalı uyuşmanın güvenilirliğini ölçen bir istatistik yöntemidir (Cohen ve Swerdlik, 2002). Fleiss’in kappa ölçüsü bu uyuşmanın bir şans eseri olabileceğini de ele aldığı için basit yüzde orantı olarak bulunan uyuşmadan daha güçlü bir sonuç verdiği kabul edilir. Ortaya çıkan kategorik değişken olduğu için *Fleiss’in kappa katsayısı* bir parametrik olmayan istatistik türüdür.

$$\kappa = \frac{\bar{P} - \bar{P}_e}{1 - \bar{P}_e}$$

Landis ve Koch (1977) elde edilen κ değerlerini yorumlamak için aşağıdaki aralık değerlerini sunmuşlardır.

κ	Yorum
< 0	Hiç uyuşma olmaması
0.0 – 0.20	Önemsiz uyuşma olması
0.21 – 0.40	Orta derecede uyuşma olması
0.41 – 0.60	Büyük ölçüde uyuşma olması
0.61 – 0.80	Önemli derecede uyuşma olması
0.81 – 1.00	Neredeyse mükemmel uyuşma olması

Yöntem-2: Mülakat sınavında öğretmen adaylarına verilen puanların puanlayıcılar arası güvenilirliğini belirlemek için Hoyt’un (1941) varyans analizi üzerine temellenen güvenilirlik kestirimleri (G katsayısı) hesaplanmıştır (Crocker ve Algina, 1986). Her bir hesaplamada bir puanlayıcının ve aynı zamanda toplam beş puanlayıcının güvenilirlik katsayıları da ortaya konmuştur.

$$G_1 = \frac{OK_{bireyler} - OK_{hata}}{OK_{bireyler} + (k - 1)OK_{hata}} \quad \text{[Bir puanlayıcıya ait güvenilirliğin hesaplanması]}$$

$$G_1 = \frac{OK_{bireyler} - OK_{hata}}{OK_{bireyler}} \quad \text{[Birden fazla puanlayıcıya ait güvenilirliğin hesaplanması]}$$

OK: Ortalama Kareler

k: puanlayıcı sayısı

Araştırmada, puanlayıcı (p), öğretmen adayı (a) değişkenlik kaynağını ifade etmektedir. Mülakattaki değişkenlik kaynağının bütün koşulları diğer bir değişkenlik kaynağının bütün koşullarını gözlediği için (a x p) G Kuramı çaprazlanmış deseni kullanılmıştır (Brennan, 2010) . Burada (a x p) deseninden; adaylar, puanlayıcılar ve adaylar-puanlayıcılar olmak üzere üç varyans bileşeni hesaplanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Öğretmen Adaylarının Mülakat Puanları

Tablo 4'te 5 puanlayıcının 40 öğretmen adayına ilişkin verdikleri puanlar görülebilir.

Tablo 4.

Puanlayıcıların Öğretmen Adaylarına Beş Farklı Boyutta Verdikleri Puanlar

Puanlayıcı	Kendini Tanıtma		Dil		Genel Kültür		Hobi		ÖMYT		Toplam	
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S
1	4.53	.55	4.50	.68	4.28	.64	4.15	.66	4.48	.68	21.88	2.08
2	4.48	.51	4.18	.75	4.03	.70	3.58	.78	3.83	.55	20.10	2.12
3	4.45	.60	4.33	.53	4.25	.71	4.00	.51	4.05	.75	21.18	2.11
4	4.55	.50	4.30	.65	3.83	.64	3.63	.59	4.28	.55	20.70	2.10
5	4.85	.43	4.43	.59	4.20	.76	4.13	.65	4.50	.60	22.15	2.09
Toplam	22.85	1.93	21.73	2.39	20.58	2.34	19.48	2.39	21.13	2.08	106.28	8.22

Tablo 4'ten de anlaşılacağı üzere, öğretmen adaylarına beş puanlayıcının verdikleri puanlar dil boyutunda 21.725, genel kültür boyutunda 20.5750, kendini tanıtma boyutunda 22.8500, hobiler boyutunda 19.4750, öğretmenliğe yönelik tutum boyutunda 21.1250, toplam mülakat boyutunda ise 106.2750 olarak belirlenmiştir. Bu bulgulara göre, öğretmen adayları en yüksek puanı kendini tanıtma, dil ve ÖMYT boyutlarında, en düşük puanı ise hobiler ve genel kültür boyutlarında elde ettiler. Toplam puan açısından ise oldukça yüksek bir başarı elde ettikleri anlaşılmaktadır. Alınabilecek en yüksek puan 125 olduğuna göre, 106.275'in yüksek olduğu ileri sürülebilir. Söz konusu puan yüz üzerinden 85 puana denk gelmektedir.

Öğretmen adaylarının mülakat puanları incelendiği zaman en düşük hobi ve genel kültür boyutlarında oldukları anlaşılmaktadır. Mülakatta sorulan genel kültür soruları KKTC'nin genel kültürüne ve dünyada meydana gelen güncel olaylara yöneliktir. Bu boyutlarda öğretmen adaylarının zayıf olduğu ileri sürülebilir. Ayrıca hobi sahibi olma bağlamında da öğretmen adaylarının zayıf olduğu görülmektedir. Her iki bulgunun yorumu şöyle yapılabilir: Ortaöğretim kademesinde ağırlıklı olarak akademik derslere yöneldiklerinden sosyal faaliyetlere katılma ve dünyada meydana gelen güncel olayları takip etmede sorun yaşadıkları anlaşılmaktadır. Öğretmen yetiştirme programlarında yer alan medya okuryazarlığı ve topluma hizmet dersleri bu ihtiyacı giderebilir. AÖA programında böyle bir dersin olmamasının büyük bir eksiklik olduğu anlaşılmaktadır. Oysaki, diğer eğitim fakültelerinde bu dersin uygulanmasına ilişkin öğretmen adaylarının algılarının olumlu yönde olduğu görülmektedir (Elma ve arkadaşları, 2010).

Mülakatın Güvenirliği

Puanlayıcıların mülakatta yer alan beş boyuta ilişkin verdikleri puanların varyans analizi sonuçları Tablo 5'te görülebilir.

Tablo 5.

Puanlayıcıların Mülakatta Yer Alan Beş Boyuta İlişkin Verdikleri Puanların Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Değişkenlik Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	Serbestlik Derecesi (Sd)	Kareler Ortalaması (KO)	Varyans Bileşenleri	Varyans Yüzdesi	Bir Puanlayıcının Güvenirlik Katsayısı (G_1)	Puanlama Güvenirliği (Beş Puanlayıcının Güvenirlik Katsayısı (G_5))
Kendini Tanıtma	Öğretmen adayları (a)	29.020	39	0.744	0.118	0.402		
	Jüri Üyeleri(p)	4.170	4	1.043	0.022	0.075	0.43	0.79
	Kalan (a x p)	23.830	156	0.153	0.153	0.522		
	Toplam	57.02	199		0.293	100		
Dil	Öğretmen adayları (a)	44.395	39	1.138	0.181	0.4268		
	Jüri Üyeleri(p)	2.470	4	0.617	0.010	0.0235	0.438	0.796
	Kalan (a x p)	36.33	156	0.232	0.233	0.5495		
	Toplam	83.195	199		0.424	100		
Genel Kültür	Öğretmen adayları (a)	44.395	39	1.138	0.181	0.3747		
	Jüri Üyeleri(p)	12.170	4	3.043	0.070	0.1449	0.32	0.70
	Kalan (a x p)	36.230	156	0.232	0.232	0.48033		
	Toplam	92.795	199		0.483	100		
Hobiler	Öğretmen adayları (a)	580.8	39	14.89	2.619	0.52		
	Jüri Üyeleri(p)	112.75	4	28.19	0.660	0.13	0.4385	0.796
	Kalan (a x p)	280.45	156	1.797	1.798	0.35		
	Toplam	974	199		5.077	100		
Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutum	Öğretmen adayları (a)	33.675	39	0.863	0.116	0.2447		
	Jüri Üyeleri(p)	13.250	4	3.313	0.076	0.160	0.29	0.67
	Kalan (a x p)	43.950	156	0.282	0.282	0.5949		
	Toplam	90.875	199		0.474	100		
Toplam	Öğretmen adayları (a)	42.755	39	1.096	0.156	0.3095		
	Jüri Üyeleri(p)	5.73	4	1.433	0.028	0.0555	0.593	0.879
	Kalan (a x p)	49.87	156	0.32	0.320	0.6349		
	Toplam	98.355	199		0.504	100		

Tablo 5'ten de görüleceği üzere, beş puanlayıcının öğretmen adaylarına verdikleri beş boyuta ait puanların toplamının güvenirlilik katsayısı 0.879 olarak bulunmuştur. Beş puanlayıcı değil de tek bir puanlayıcı ele alınarak öğretmen adaylarının toplam mülakat puanının güvenirliliği hesaplandığında ise bu katsayının 0.593 olduğu görülmektedir. Tek bir puanlayıcının öğretmen adaylarının "dil", "genel kültür", kendini tanıtma", "mesleğe karşı tutum" ve "hobi" boyutlarına ilişkin verdiği puanların güvenirliliği sırasıyla 0.438, 0.32, 0.43, 0.29, 0.4385 olarak hesaplanmıştır. Beş puanlayıcının söz konusu boyutlara verdikleri puanların güvenirliliği ise 0.796, 0.70, 0.79, 0.67 ve 0.796'dır.

Tablo 6'da 5 puanlayıcının puanlarına ilişkin fleiss kappa uyuşma değerleri sunulmuştur.

Tablo 6.

5 Puanlayıcının Fleiss Kappa Uyuşma Değerleri

Boyut	Uyuşma Yüzdesi (κ)
1. Dil	0.55
2. Kendini Tanıtma	0.67
3. Hobiler	0.49
4. Mesleğe Karşı Tutum	0.46
5. Genel Kültür	0.45

Tablo 6'dan da anlaşılacağı üzere, öğretmen adaylarını değerlendiren 5 puanlayıcı arasında "kendini tanıtmaya" ($\kappa=0.67$) boyutunda "önemli derecede uyuma" , "dil" ($\kappa=0.55$), "hobiler"($\kappa=0.49$), "mesleğe karşı tutum" ($\kappa=0.46$) ve "genel kültür" ($\kappa=0.45$) boyutlarında ise "büyük ölçüde uyuma" olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre, en yüksek uyuma "kendini tanıtmaya" boyutunda olmuştur. Diğer boyutlarda ise "büyük ölçüde uyuma" olmuştur. Bu bağlamda, 5 puanlayıcının öğretmen adaylarının seçiminde mülakat sınavında yaptıkları puanlamanın güvenilirliğinin yüksek olduğu savunulabilir.

Yukarıda her iki yöntemle hesaplanan güvenilirlik katsayıları şöyle yorumlanabilir:

AÖA mülakat sınavında beş puanlayıcının olması puanların güvenilirliğini artırmaktadır Bir başka deyişle beş puanlayıcının aynı zaman aralığı içinde derecelendirilmiş puanlama cetveli ile yapılan puanlamanın güvenilirliği artırdığı ileri sürülebilir. Ayrıca, her iki yöntemle hesaplanan güvenilirlik katsayıları arasında büyük bir benzerliğin olduğu görülmektedir. Bu bulgu Yelboğa (2007)'nin araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir. İş performans ölçeğinin güvenilirliğini Klasik Test Kuramı ve Genellenabilirlik Kuramı ile test eden Yelboğa (2007), varılan sonuçların her durumda birbiriyle göreceli olarak tutarlı olduğunu ortaya koymuştur.

Mülakat Sınavının Geçerliliği

Tablo 7.

Öğretmen Adaylarının Mülakat Sınavı Puanları ile Derslerdeki Başarı Notları Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Boyut	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Mülakat: Kendini tanıtmaya	1								
Mülakat: Dil	.749(**)	1							
Mülakat: Genel Kültür	.565(**)	.543(**)	1						
Mülakat: Hobi	.311	.402(*)	.579(**)	1					
Mülakat: ÖMYT	.491(**)	.540(**)	.317(*)	.262	1				
Sözlü Anlatım Dersi	.288	.466(**)	.403(*)	.254	.286	1			
Genel Kültür Dersleri	.174	.353(*)	.365(*)	.105	.280	.802(**)	1		
AÖA'daki Etkinlikler	-.237	-.293	-.229	.075	-.320(*)	-.287	-.244	1	
ÖMYT	.190	.013	-.086	.051	.248	.085	.002	-.329(*)	1

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$

Tablo 7'den de anlaşılacağı üzere, öğretmen adaylarının mülakat sınavı dil puanları ile Türkçe 2: Sözlü anlatım dersi notları arasında anlamlı bir korelasyon vardır ($r=.466$, $p<.01$). KT ile Türkçe 2 arasında ise .288 bir korelasyon vardır.

Genel Kültür (GK) derslerindeki başarı notları ile Mülakat sınavından aldıkları GK puanları arasında anlamlı bir korelasyon vardır (.365, $p<.05$). Mülakatta yer alan hobi puanları ile öğretmen adaylarının AÖA'da katıldıkları etkinliklerin frekansı ile .075 korelasyon göstermiştir. Ancak, mülakatta yer alan hobi puanları ile öğretmen adaylarının mülakatta aldıkları GK puanları arasında yüksek bir korelasyon çıkmıştır (.579). Aynı zamanda dil boyutu ile de yüksek bir korelasyon göstermiştir (0.402). Mülakatta ölçülen ÖMYT ile ÖMYT Ölçeği'nden elde edilen puanlar arasında herhangi bir korelasyon elde edilmemiştir ($r=.248$). Hobi puanları hem mülakatta hem de AÖA'daki sosyal faaliyetlere katılım arasında ise zıt yönde bir korelasyon bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının mülakatta ölçülen ÖMYT puanları ile ÖMYT Ölçeğinden elde ettikleri puanların arasında anlamlı bir korelasyon çıkmamasının nedeni, mülakatta ÖMYT'nin ölçülmesinde genel soruların sorulması ve bu bağlamda bütüncül bir puanlama olması, analitik bir puanlama cetvelinin olmamasından kaynaklanabilir.

Öğretmen adaylarının dil ve genel kültür boyutlarında AÖA'daki ilgili derslerin akademik başarılarıyla anlamlı bir korelasyon göstermesi, diğer araştırma bulguları ile bir paralellik

göstermektedir (Beswick, 1990; Baskin, Ross ve Smith, 1996; Mikitovics ve Crehan, 2002; Olstad, Beal ve Marrett, 1987; Riggs ve Riggs, 1990; Salzman, 1991; Vaughn ve diğerleri, 2000; Erçoşkun ve Nalçacı, 2009).

Sonuç ve Öneriler

2009-2010 öğretim yılında AÖA yazılı giriş sınavında başarılı olan öğretmen adaylarının mülakat puanları oldukça yüksek düzeyde bulunmuştur. Öğretmen adayları en yüksek puanı “kendini tanıtma”, “dil” ve “öğretmenlik mesleğine yönelik tutum” boyutlarında elde ettiler. En düşük puanı ise “hobi” ve “genel kültür” boyutlarında elde ettiler. Mülakat sınavı sonuçunda elde edilen puanların güvenilirliği iki farklı yöntemle hesaplanmış ve her iki yöntemden elde edilen katsayı değerleri yüksek düzeyde bulunmuştur. Bu durumda, beş puanlayıcının öğretmen adaylarına verdikleri puanların güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğu ileri sürülebilir. Ayrıca, beş puanlayıcının öğretmen adaylarına verdikleri puanların, bir puanlayıcının verdiği puana göre daha güvenilir olduğu belirlenmiştir. Beş puanlayıcının “dil” ve “genel kültür” boyutlarında verdikleri puanların geçerliği yüksek düzeyde iken, “kendini tanıtma”, “hobi” ve “öğretmenlik mesleğine yönelik tutum” puanlarının geçerliği ise düşüktür. Hem güvenilirlik hem de geçerliği yüksek bulunan “dil” ve “genel kültür” boyutlarına ilişkin puanların değerlendirilmesi mümkündür. Bu nedenle “genel kültür”ün düşük çıkmasından dolayı bu boyutun geliştirilmesi için önlemlerin alınmasının gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

AÖA giriş sınavında uygulanan mülakat sınavında yer alan “kendini tanıtma”, “hobi” ve “öğretmenlik mesleğine yönelik tutum” boyutlarının çok iyi analiz edilip tanımlanması gerekir. Bu bağlamda bu değişkenlerin ölçülebilmesi için her bir boyutun alt boyutlarının belirlenmesi ve bunların hangi sorularla ölçüleceği ve puanlanacağı üzerine ayrıntılı bir çalışmanın yapılması gerekir.

Ayrıca öğretmen adaylarının mülakattaki başarıları ile öğretmenlik yaşamları boyunca gösterecekleri başarı da uzun zamanlı bir araştırma ile sınanmalıdır.

Kaynakça

- Atatürk Öğretmen Akademisi. (2000). *Giriş Sınavları ve Mülakat Tüzüğü*. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, KKTC
- Atatürk Öğretmen Akademisi. (2009). *Giriş Sınavları ve Mülakat Yönetmeliği*. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, KKTC.
- Baskin, M. K., Ross, S. M., & Smith, D. L. (1996). Selecting successful teachers: The predictive validity of the urban teacher selection interview. *The Teacher Educator*, 32, 1-21.
- Bayrak, Ç. (1990). *Eğitim Yükseköğretimde Örgütsel Değişme*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Beswick, R. (1990). Evaluating educational programs. ERIC Digest Series Number EA 54.
- Brennan, R. L. (2010). *Generalizability theory*. Springer-Verlag New York, Inc.
- Buchberger, F., Campos, B. P., Kallos, D. ve Stephenson, J. (2000). *Green paper on teacher education in europe: high quality teacher education for high quality education and training*. <http://tntee.umu.se/publications/greenpaper.html>
- Büyüköztürk, Ş. (2003). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Byrnes, D., Kiger, G., & Shechtman, Z. (2003). Evaluating the use of group interviews to select students into teacher-education programs. *Journal of Teacher Education*. 54(2), 163-172.
- Cohen J. R. ve Swerdlik E. M. (2002). *Psychological testing and assesment* (5th. Ed.). New York: McGraw-Hill Book Co.

- Crocker, L.M. ve Algina, L. (1986). *Introduction to classical and modern test theory*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Çakmak, M. (2009). Prospective teachers' thoughts on characteristics of an "effective teacher". *Education and Science*, 34,153, 74-82.
- Çelenk, S. (1988). "Eğitim Yüksekokulu Öğrencilerinin Tutumları." Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.
- Demirel, Ö. (1992). A curriculum model for teacher education in europe". Amsterdam: *New Prospects for Teacher Education in Europe II*. 31 – 40.
- Elma, C., Kesten, A., Kiroğlu, K., Uzun, E. M., Dicle, A. N., & Palavan, Ö. (2010). Öğretmen Adaylarının Topluma Hizmet Uygulamaları Dersine İlişkin Algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16 (2), 231-252.
- Erçoşkun, M. H. ve Nalçacı, A. (2009). Sınıf Öğretmeni Adaylarının ÖSS, Akademik ve KPSS Başarılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (2), 479-486.
- Erkuş, A., Sanlı, N., Bağlı, M. T. & Güven, K. (2000). Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 116, 27-33.
- EURYDICE- The information network on education in europe. The Information Database On Education Systems In Europe. England: The Education System. 2006. <<http://www.eurydice.org>>: 10.02.2007.
- Fajet, W., Bello, M., Ahwee, L. S., Mesler, J. L., Shaver, A. N. (2005). Pre-service teachers' perceptions in beginning education classes, *Teaching and Teacher Education*, 21, 717-727.
- Fleiss, J. L. (1971) "Measuring nominal scale agreement among many raters." *Psychological Bulletin*, Vol. 76, No. 5 pp. 378-382.
- George, P. ve Kathryne, M. S. (1996). An examination of admission criteria to programs of teacher education. Paper presented at the annual meeting of the Mid-Western Educational Research Association. (ED 401 278).
- Good, T. L. and Brophy, J. (1997). *Looking in classrooms*, New York: Harper Collins.
- Güler, N. (2008). *Klasik Test Kuramı Genellenabilirlik Kuramı ve Rasch Modeli Üzerine Bir Araştırma*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Güler, N. (2011). Rasgele Veriler Üzerinde Genellenebilirlik Kuramı ve Klasik Test Kuramı'na Göre Güvenirliğin Karşılaştırılması. *Eğitim ve Bilim*, 36 (162), 225-234.
- Güler, N. ve Gelbal, S. (2010). Açık uçlu matematik sorularının güvenilirliğinin klasik test kuramı ve genellenebilirlik kuramına göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10 (2), 991-1019.
- Haberman, M. and Post, L. (1998). Teachers for multicultural schools: the power of selection, *Theory into Practice*, v37 n2 p96-104. Hoyt, C. (1941). Test reliability estimated by analysis of variance. *Psychometrika*, Vol. 6, 153-160.
- Jacobowitz, T., Delorenzo, L. ve Adirim, M. (2000). Incorporating concerns for diversity and social justice in admissions decisions. A paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association. (ED 477735).
- Kivinen, O. & Rinne, R. (1995) Education of the elementary-school teachers and the images of citizenship in Finland during 19th and 20th Centuries. *Scandinavian Journal of Educational Research* 39:237-256.
- Kızıltepe, Z. (2002). İyi ve Etkili Öğretmen. *Eğitim ve Bilim*, 27(126), 10-15. Landis ve Koch (1977) . The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, 33 (1): 159-174.
- Mikitovics, A. ve Crehan, D. K. (2002). Pre-professional skills test scores as college of education admission criteria. *The Journal of Educational Research*, 95(4), 215-223.

- Milli Eğitim Bakanlığı (2010). *18. Milli Eğitim Şurası Kararları*. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Şura Genel Sekreterliği.
- Muller, G. D.(1981). Teacher selection: a response. *Educational Leadership*, 38(6), 494.
- Murray, H. G. (1983). Low inference classroom teaching behavior and student ratings of college teaching effectiveness, *Journal of Educational Psychology*, 75, 138-149.
- Ok, A. (1991). The determination of admission standarts for teacher training programs a delphi study. *ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış doktora tezi.
- Okçabol, R. (2004) Öğrenci, Öğretmen, Öğretmen Adayı ve Öğretim Elemanı Gözüyle Öğretmen Yetiştirme. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya*.
- Okçabol, R. (2005). *Öğretmen Yetiştirme Sistemimiz*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Olstad, R.G. Beal, J. L., & Marrett, A. V. (1987). *Predictive validity of GPA, CAT and NTE science specialty tests on scores of a performance based student teaching evaluation instrument* (Teacher Education Research Center Report No. 87-1). Seattle, WA: University of Washington. [ED 282761]. Öğretmenler Yasası.(1986). KKTC: Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı.
- Özçelik, D. A. (2010). *Okullarda Ölçme ve Değerlendirme Öğretmen El Kitabı*, Ankara: PegemA Yayınları.
- Özder, H. (1992). İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Konusunda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki Eğitimcilerin Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Özder, H., Konedralı, G. ve Zeki, P. C. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(2):253-275.
- Özsoy, S. ve Ünal, I. L. (2010). Türkiye'de Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme: Bir Yol Ayrımı Öyküsü, (Editörler: Ünal, I. L. ve Özsoy, S.). *Eğitim Bilimleri Felsefesine Doğru*. Ankara: Tan Kitabevi Yayınları.
- Pellicer, L. O. (1981). Improved teacher selection with the structured interview. *Educational Leadership*, 38(6), 492-94.
- Riggs, I. M., & Riggs, M. L. (1990, February). A test of the validity of selected predictors of student success in a teacher education program. Paper presented at the annual meeting of the American Association of Colleges for Teacher Education, Chicago. (ERIC Document Reproduction Service No. ED324324).
- Salzman, S. A. (1991). Selecting the qualified: predictors of student teacher performance. Paper presented at the annual meeting of the Association of Teacher Educators. New Orleans, LA. (ERIC Document Reproduction Service No. ED330672)
- Senemoğlu, N.(2001). Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmen Yeterlilikleri. *Eğitimde Yansımalar: VI.2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi*, Ankara: Öğretmen Hüseyin Hüsnü TEKIŞIK, Eğitim Araştırma Geliştirme Vakfı.
- Senemoğlu, N.(2003). Türkiye'de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamaları, Sorunları, Öneriler. *Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 154-193.
- Shechtman, Z. (1992). A group assessment procedure as a predictor of on-the-job teacher performance. *The Journal of Applied Psychology*, 77, 383-387.
- Shechtman, Z. & Godfried, L. (1993) Assessing the performance and personal traits of teacher education students by a group assessment procedure: a study of concurrent and construct validity. *Journal of Teacher Education*, 44(2), 130-138.
- Sherman, B. R. ve Blackman, R. T. (1975). Personal characteristics and teaching effectiveness of

college faculty. *Journal of Educational Psychology*, 67, 124-131.

- Turgut, M. F. ve Baykul, Y. (2010). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: PrgemA Yayınları.
- Türkoğlu, A. (1988). *Eğitim Yüksekokulları Program Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar*. Adana: Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 1.
- Vaughn, M.; Everhart, B.; Sharpe, T.; Schimmel, C.(2000). Incorporating a multisource sssessment approach in a teacher education program. *Education*, 121 (2), 339-347.
- Yelboğa, A. (2007). *Klasik Test ve Genellenebilirlik Kuramına Göre Güvenirliğin Bir İş Performansı Ölçeği Üzerinde İncelenmesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- YÖK (2007). *Öğretmen Yetiştirme Ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)*. Ankara: Yükseköğretim Kurumu.